

гата човѣкъ узнава какво става по свѣта и какво би трѣбвало да стане.

Читателю, помисли, какво би билъ ти, безъ книгата! Припомни си оня прѣвъ твой възторгъ отъ буквара: цвѣтъгъ на неговитѣ корици, който е радвалъ погледа ти, приятния таинственъ шепотъ на неговитѣ нови листа, буквитѣ му, голѣми като очи, пѣстритѣ картинки по неговитѣ страници! Припомни си, какъ е растнала и крепнѣла душата ти въ книгата и какво си научилъ отъ нея! Господи, та няма мислишь ти — читателю — че нѣкога и съ нѣщо би могълъ да ѝ се отплатишь?

И ето че сега, на 19 ноемврий, е нейниятъ празникъ, който се тачи отъ нѣколко години насамъ. Отдай единъ день отъ годината и на книгата, на която толкова дължишь! Кажу две думи на братята си за нея, които не я познаватъ добре, прочети една страничка да ги приобщишь съ нейното златно сърдце, пѣкъ и самъ ти, когато я видишь да пжшка на лавицата подъ прахъта, разтвори я, все ще научишь нѣщо отъ нея.

И. Воленъ.

Българската книга.

Ходътъ на българската книга презъ вѣковетѣ е тържественъ възходъ на българския духъ. За този ходъ можемъ да говоримъ просто, безъ патосъ, защото историята на българската книга е низа отъ подвизи, факелно шествие, което отъ вѣкъ на вѣкъ предава свещения огънь, завещанъ отъ творцитѣ — на бжднитѣ поколѣния.

Като оставимъ на страна неизяснения въпросъ за прабългарското писмо, за славянскитѣ думи и за „чертитѣ и рѣзкитѣ“, за които говори *Храбъръ*, ние благоговѣйно се изправяме предъ първитѣ *пергаменти*, изписани съ кржгла глаголица отъ X в. Това е Божието слово, преведено за прѣвъ пжтъ на славянски езикъ. Отъ тогава българскиятъ езикъ има история, отъ тогава той става книжовенъ, езикъ почти на всички славянски народи. Първитѣ думи, записани на този *новъ книжовенъ езикъ* въ историята на европейската писменостъ, сж „Въ началѣ бѣ Слово . . .“ И наистина, *въ началото* на българската и на славянската културна история бѣ словото, българското слово, българската книга. Жалко, че нѣмаме запазенъ нито единъ автографъ отъ творцитѣ на българската книга! Запазени сж преписи отъ втора ржка. Но магичното слово, създадено и записано отъ светитѣ солунски Братя, не изчезна. Скоро трудната глаголица отстѣпи на удобната и лесна кирилица и словото проникна въ всички кжтчета на велика България, мина границитѣ ѝ и възпламени душитѣ на богоизбрани мжже. Оскждни палимпсести ни свидетелствуватъ за това какъ дѣлото на ученика Климента възраства за смѣтка на създаденото отъ учителя — Кирила. Въ Източна и въ Западна България словото на св. Климента Охридски подготвя едно истинско възраждане на българския народъ въ духа на вѣрата и благочестието, на смиреннието и трудолюбието. Една висока нравствено-религиозна култура подготвя първиятъ български епископъ и първиятъ славянски учител и писателъ. Неговитѣ многобройни ученици разнасятъ на далечъ книгитѣ му и словото му. Охридската и Преславската школи

сж две огнища на християнска култура и разсадници на национална писменостъ. Безискуснитѣ, прости, но вдъхновени слова на св. Климента и днесъ стоплятъ душата на вѣрващия българинъ. Св. Климентъ е писалъ за народа, говорилъ е на право на народа, защото съзнавалъ, че той трѣбва да се превъзпита. Живо е било словото му и искрени грижитѣ му за своето паство. Следъ него българската книга се затваря въ царскитѣ палати. Пергаментитѣ започватъ да се обковаватъ съ злато и да се шарятъ съ киноваръ. Чешскиятъ художникъ *Алфонсъ Муха* е възсъздалъ на платно *златния* вѣкъ на Симеона, първиятъ славянски меценатъ, чието царуване е една епопея не само въ българската, но и въ общославянската култура. Необходимъ бѣше и блѣсъкътъ на тази епоха, но още по-необходимъ бѣше духътъ на Климента Охридски. Този духъ заговори пакъ, когато надъ отечеството ни надвиснаха тежки градоносни облаци. „Беседитѣ“ на Презвитеръ Козма бѣха новото, или, по-право, забравеното слово. Много ржкописи, съдържащи беседи и слова на Презвитеръ Козма, запазени отъ жбба на времето въ рускитѣ библиотеки, се приписватъ на *Иоана Златоуста*. Ще рече, Презвитеръ Козма за своитѣ съвременници и за много поколѣния следъ него, е билъ нѣщо като гениалния, боговдъхновенъ вития, известенъ въ всемирната история. Неговитѣ беседи били смѣсвани съ Златоустовитѣ слова. Който е челъ Презвитеръ Козма, ще намѣри и днесъ достатъчно основание за това.

Буреноснитѣ облаци съ трѣсъкъ и мълнии пометеха първото българско царство. Нито българскиятъ Златоустъ, нито серафичниятъ ликъ на рилския отшелникъ не възспрѣха страшното опустошение. Не изчезна само българската книга. Въ монастирската келия или скритъ на църковната камбанария, премръзналъ отъ студъ и премалѣлъ отъ гладъ, нѣкой „попъ“ изписваше още пергаменти, рисуваше винетки и заглавия, и ту въ тържественъ унциалъ, ту въ изящно нанизанъ курсивъ, разказваше легенди за сътворението на свѣта, за всемирния потопъ, за Троянската война или за византийскитѣ императори и за бълг. царе. „*Манасиевата хроника*“, запазена въ преписъ отъ XIV в., е единъ неоченимъ паметникъ на старобългарското изкуство. Но XIV вѣкъ на Западъ е зората на Ренесанса. И българската книга отъ това време ни дава много основания да твърдимъ, че ако не бѣ националниятъ ни погромъ въ 1393 год. и нашиятъ народъ е билъ на пжтъ да трѣгне рамо до рамо съ западноевропейскитѣ културни народи. Търновската школа възвѣстява въ надвечерието на народната трагедия възраждането на българската църковна и обществена мисль и особено на литературата. Патриархъ Евтимий и ученицитѣ му, покрай другитѣ си многоценни качества на организатори, богослови и оратори, сж и умѣли разказвачи. Тѣ сж най-старитѣ наши белетристи. Спомнете си какъ живо и увлекателно разказва последниятъ български патриархъ въ житието на Св. Ив. Рилски. Той не клишира известнитѣ дотогава жития, а твори. А Григорий Цамблакъ ни е оставилъ единъ трогателенъ разказъ за последнитѣ дни на Търново и за заточението на Патриарха Евтимия — въ „*Похвалата*“ за него. И у Константина Костенечки и у Владислава Граматикъ намираме сжщитѣ наченки на единъ художественъ реализъмъ, който, „облѣхъ-

натъ отъ топлитѣ вѣтрове на Ренесанса, би се развилъ въ български класицизъмъ. Но робството издигна стена до небето и почти нищо отъ онова, което западно-европейското възраждане даде на човѣчеството, не проникна въ гробницата на българския духъ. „Студени степни вѣтрове запѣха панихида“ надъ българската земя. Тогава Словото заговори въ народното творчество, въ народната поезия. Но и книгата, българската книга пакъ не изчезна. Скромни и тихи „граматици“ продължиха дѣлото, което въ миналото крепѣха Църква и държава. Стоици дамаскини, изпълнени отначало само съ проповѣдитѣ на Дамаскинъ Студитъ, отпосле — съ всевъзможни легенди, хроники, поучения и повести, наводниха страната ни и създадоха първата читателска публика у насъ. Тѣзи дамаскини бѣха писани на простъ, говоримъ народенъ езикъ, защото преписвачитѣ не бѣха нито покровителствувани, нито ограничавани отъ меценати да пишатъ на официалния книжовенъ български езикъ, който бѣше поостарѣлъ подъ тежестта на вѣковетѣ. Но тѣзи дамаскинари бѣха само херолди на бждещето. Словото заговори за трети пѣтъ чрезъ устата на новия пророкъ на българското племе — Паисий. Той не бѣ се училъ нито въ Цариградъ, нито въ Охридъ, нито въ Преславъ. Въ църковната иерархия сжщо така не бѣ се издигналъ много високо, защото не бѣше отъ ония, които „се влачатъ на чужди езикъ“. Четиристотинъ години набирана духовна мощъ бликна по страницитѣ на една малка „историйца“. О. Паисий нѣмаше време да украсява коричитѣ на своя трудъ, нито да шари съ разноцвѣтни мастила, подобно на старобългарскитѣ писатели, заглавията и началнитѣ букви. Той израстна като духъ отъ недрата на родната земя, за да възвести, че приближаватъ пожитни вѣтрове. Съ неговата „славяноболгарска исторія“ българската книга бѣ осветена отъ Св. Престолъ, върху който е била поставяна наредъ съ Евангелието, и отъ волята на единъ жилавъ народъ да пребже. Отъ Паисия до Вазова българската книга събужда, крепи и насочва къмъ творчество тази воля. Непрекжнатъ подемъ, културенъ и политически, бележи печатната вече българска книга, която става насжщна потрѣба на всѣки българинъ. Нашиятъ народъ е единъ отъ тѣзи народи, които най-много четатъ, въпрѣки че нѣма създаденъ още култъ къмъ книгата. „Деньтъ на българската книга“ цели създаването именно на този култъ. Но, заедно съ това, не бива да се забравя високото предназначение на книгата, която възкреси народа ни за новъ животъ. Книгата трѣбва да бжде проводникъ само на онѣзи идеи, които въ миналото и въ настоящето бележатъ истински напредѣкъ и духовенъ растежъ.

Д. Ивановъ.

День на книгата.

Често въ вестницитѣ се съобщава за направени анкети между първенцитѣ на човѣчеството по въпроса, коя дата смѣтатъ най-велика въ историята следъ Христе. Най-интересенъ е отговорътъ: Изнамирането на книгопечатането; то даде гигантски размахъ, гигантска мощъ на книгата.

Така мислятъ велики човѣшки синове, защото добре знаятъ колко бедни, колко схлупено-тѣсногърди, колко

безпросвѣтни бихме били безъ книгата. „Книгитѣ сж наши учители. Тѣ ни учатъ безъ прѣчки и безъ други наказания, безъ глѣчка и безъ гнѣвъ; тѣ не искатъ разходи за училищна форма и училищна такса. Когато ги приближимъ, тѣ сж бодри; когато ги питаеме, тѣ нищо не криятъ отъ насъ; ако нѣкога не разбираме ясно смисъла имъ, тѣ не ни корятъ; ако сме невежи, не ни подиграватъ. (Лебокъ). Тази тѣхна интимно-дидактична страна се допълва отъ широтата и разнообразието на даванитѣ отъ тѣхъ знания, които сж нашата духовна атмосфера, толкова необходима, колкото и видимо-физическата. „Книгитѣ — казва *Еразъмъ Ротердамски* — сж отъ първа необходимостъ за човѣка и той трѣбва да си купи първо книга, а после дрехи.“

При всичката ясно подчертана необходимостъ и безспорна цена на книгитѣ, ние не можемъ да се похвалимъ, че ги ценимъ. И до сега — даже особено сега, си остава въ сила укорътъ на Дж. Ржскинъ: „Ние даваме за книги нищожна частъ отъ даваното за коне и кучета. Който харчи пари за книги го наричаме *библиоманъ*, а конелюбитѣ не наричаме маниаци, макаръ да се разоряватъ заради коне, когато за книги никой не се е разорилъ. Даваното за книги е нищожно въ сравнение съ даваното за ястия. Ние приказваме за храната на ума, както и за храната на тѣлото; добрата книга безспорно съдържа въ себе си неизчерпаемъ изворъ отъ такава храна и то храна за най-хубавата частъ отъ живота ни. А все пакъ мнозина ще се подвоумятъ дали да пожертвуватъ една вкусна риба за нѣкоя добра книга“. Доказателство за нашето незачитане книгата е и опредѣлянето на специаленъ день на книгата. Само единъ день. Това, което деноношно презъ цѣлъ животъ е наша духовна храна, ние го оставяме за единъ день, замѣняме го съ разни пикантерии и порнографии, съ цинично-възбудителни или сладниково сантиментални описания на порока, а накрай опредѣляме день на книгата, само за да не покажемъ некултурността си.

Да се изяснимъ: *Не сме противъ днитѣ, а искаме само тѣ да се превърнатъ въ години.*

День на книгата! т. е. день на безмѣрната човѣшка мощъ, на великанскитѣ му възможности. Нали „знанието е сила“, а ние знаемъ, можемъ преди всичко съ помощта на книгата.

День на книгата! т. е. день на пълнотата, на широтата на живота. Книгата ни приобщава къмъ всички и всичко. Тя говори еднакво на испанеца и папуаса, на шведца и жителя на Конго. Еднакво ни учи да строимъ небостъргачи и лѣтни кжшурки, паркове и музеи, църкви и училища. Еднакво ни учи на наука и изкуство, на техника и механика.

День на книгата! т. е. день на тихитѣ шепоти, на съкровенитъ блѣнове, на едва доловимитѣ трепети на сърдцата на поети и художници, повѣрили на книгата своята тайна.

День на книгата! т. е. день на непресъхващата жажда за *свѣтлина* и *красота* въ живота — жажда намирала всегдашенъ изразъ въ страницитѣ на книгата. Презъ вѣковетѣ достигатъ до насъ, предадени ни чрезъ книгата, крилатитѣ възможвания на титанитѣ на мисль и дѣло.

День на книгата! т. е. день на словото — което „въ началъ бѣ“, день на непомѣтени човѣшки *разумъ*, на *чистотата на мисльта* въ живота. Малко ли търгаши, днесъ ставатъ „популяризатори“ на неприкрита утайка на разголенъ цинизъмъ и порочность пакъ чрезъ книгата? Но този день не е за тѣхъ. Не е за приспивачитѣ съ реклами, съ жълта и партийна преса. Не! День е на *вѣчното въ книгата*, на истински човѣшкото, на боже-

ственото, което издига живота. День е на *служенето на човѣка* чрезъ словото. День е на *пламенна любовъ къмъ човѣка*. Нали „книгата е завещание, какъ отъ сърдцата на най-великитѣ хора, които съ нея ни казватъ, че не сж само яли, пили, спали, а че сж прекарвали моменти на вдъхновение и подемъ, жертвеностъ и творчество.“ (*Ржскинъ*). День е на *благословеніе предъ истинскитѣ писатели* и кристалното имъ дѣло. День е на *Книгата на книгитѣ*, която води къмъ небето.

А нима за всичко това стига само единъ день!

Д. Пеновъ.

За деня на българската книга и за самата книга изобщо

Учредениятъ преди нѣколко години „День на българската книга“ е новъ празникъ за общобългарската култура. На тоя ноемврийски день се чествува хубавата, полезната, спретнато издадената, умно написаната българска книга, която нѣкога ни осъзна, възроди, спаси ни отъ загинване, и която днесъ все повече ни издига като възмжалъ народъ, който лази въ себе си запасъ отъ налични творчески сили. Празникътъ на българската книга днесъ има особено значение за българския народъ, защото никога, както днесъ, не само книгата, а и цѣлата българска култура, цѣлиятъ ни духовенъ животъ сж изложени на страшно изпитание, поради небивалата економическа, стопанска и нравствена криза. На изпитание е изложено дѣлото на българския писателъ, на българския ученъ, на всички радатели за българското слово. Угнетенъ е духътъ на всѣки творецъ, на всѣки българинъ.

Не че не излазя днесъ българска книга — напротивъ, сега тя дори повече отъ всѣкога се плоди, сега имаме, тѣй да се каже, книжовно наводнение. Помислете само, колко много вестници и списания имаме! Би казалъ човѣкъ, че сме богатъ народъ и че не ни засѣга свѣтовната парична криза. Но какви сж тия книги и повременни издания? Каква духовна храна поднасятъ на българския четецъ и на българската младежъ? Каква общественостъ проповѣдватъ, за каквъ идеалъ ратуватъ? Никога, никога българската книга не е ставала проводникъ на противоположни течения и на лоша общественостъ, на нравствена развала и на безбожие, както днесъ. Всевъзможни брошури, книжици, вестници, списания, дори цѣли библиотеки подкопаватъ стълбоветѣ на държавата, опитватъ се писачитѣ на тия издания да разколебаватъ у четца истинитѣ на вѣра и нравственостъ, да рушатъ строеното съ години и съ подвизи дѣло. Ала за наша утеха имаме и здрава книга, въ чието съдържание тупка будната българска съвестъ; въ чиито страници се носи хероичниятъ елементъ у българина, будна българска съвестъ, хероиченъ характеръ, които сж сигуренъ залогъ за по-добро бъдеще.

Но лошата съвременностъ, тежкитѣ времена прѣчатъ да се разпространява повече добрата книга. Сегашното безпаричие, прострѣло своитѣ лапи нашироко, прѣчи на добрия и образованъ българинъ да отдѣли суми за книги, както нѣкога съ удоволствие и радостъ е правилъ това; не му дава възможностъ да си създаде тоя малкъ душевенъ празникъ — да си купи нови книги, да си увеличи библиотеката, да си украси домътъ. И лавицитѣ на книжарницитѣ прашатъ отъ книги: читатели има, ала купувачи нѣма! Една малка радостъ пкъ ни ободрява: никога, както въ последнитѣ години, не се търси тѣй много детската книга, и никога нашата детска книжнина не е била въ таквъ развѣтъ, както сега, следъ голѣ-

мата война. За нашитѣ дечица, бъдеща България, се издаватъ хубави книжки, съ разнообразно, полезно четиво, съ разкошни изображения и спретнатъ видъ. Ей тая книжнина върви сега сравнително добре, прониква въ домоветѣ, носи сжщинска радостъ за малкитѣ четци, ободрителна струя за тѣхнитѣ родители.

Поради всичко туй, учредениятъ въ днешното тежко за българщината време „День на българската книга“ иде да ни подсети за повече вѣра въ нравственитѣ сили на българина, въ неизчерпаемата енергия на племето ни; да ни подсети и за повече любовъ къмъ родната книга, която винаги е отстоявала надъ всички беди и злочестини, спохождали народа ни презъ разни времена. Тоя день иде да ни припомни и дългътъ къмъ дѣлото на нашия писателъ, иде най-сетне да ни подкани за повече грижи и за българския езикъ. Защото обичта къмъ родната книга се изразява и въ обичъ къмъ езика, на който тя е написана — езикътъ свещенъ на нашитѣ дѣди — обичъ къмъ мощната, звучна, омайна и сладка родна речъ! А познаваме ли своята родна речъ, обичаме ли я, ние познаваме и обичаме своя родъ, своето минало. Не току-тѣй, не напразно патриархътъ на нашето възраждане, славниятъ и приснопамятенъ отецъ Паисий, се провикваше отъ Атонскитѣ гори: Българино, знай своя родъ и езикъ! Което ще каже още: българино, почитай своето минало, обичай своята книга, научи се всѣкога да тачишъ своето, българското.

Любовъ за българска книга, а сжщевременно и за родна речъ, трѣбва да се подхранва у всѣки добъръ българинъ; младъ и старъ, беденъ и богатъ. Всѣки истински българинъ трѣбва да радѣе за нейното разпространение и да подкрепя нейното разпространение — подкрепя и разпространение на хубавата, доброжелателната, народополезната, душеспасителната книга. И върховниятъ покровителъ на българската култура — Министерството на народното просвѣщение, по чиито починъ се празнува тоя день на българската книга, а не помалко и други висши учреждения и институти, трѣбва да се притекатъ на помощъ на нашата книга, да подкрепятъ нейното сжществуване, да бдятъ върху нейния животъ и въздействие, та съ общи усилия тя да се запази, и то въ своя чистъ видъ, докато настанатъ по-благоприятни времена и честити дни и за самата книга, и за българския писателъ, и за България!

Ст. П. Василевъ.

Хлѣбъ и вѣра въ Бога.

(По поводъ известията за гладъ и случаи отъ човѣкоядство въ Русия).

Въ болшевишка Русия днесъ, следъ 15-годишно упорито богоборство, царува незапомненъ гладъ. Преди десетина дни въ в. „Миръ“ (7. X. 1933 год.) бѣше публикувано едно трогателно писмо, писано на 4. VII. т. г. изъ руското село „Кривой рогъ“ (Украйна) до родственици на автора на писмото, живущи въ България.

Ето, съ голѣми съкращения, нѣкои пасажи отъ това трогателно и ужасяващо писмо:

— „Здравейте дядя Федя и домочадиѣ! Съ какво да започна?.. Ще започна направо. Стана тежко да се живѣе, почти е невъзможно. У насъ, по настоящемъ, по цѣлата земя е страшенъ гладъ... Нѣма съ какво да се хранимъ. Запаситѣ изчезнаха, т. е. не изчезнаха, а ги прибраха. Житото прибраха до зърно... Оставиха на цѣлото село 60 крави и тѣхното млѣко по

контракта трѣбва да дадемъ на държавата... Кравитѣ сж разпредѣлени на 2—3—4 семейства и нѣма семейство, което да се похвали, че има своя собствена крава... Всичко се продава на стаканъ, т. е. на чашки и ракиени чашки... Брашно и печенъ хлѣбъ нѣма за проданъ. Жито сжщо нѣма, а ако се появи на пазара, прибиратъ го и арестуватъ продавача. Цѣлата зима народътъ се храни съ лападъ, изравяйки го изъ подъ снѣга. Нѣма съ какво да се топлимъ презъ зимата. Изпогорихме сламата и дърветата отъ покривитѣ. Цѣлото село е съборено... Хората усилено мратъ. Отъ начало мрѣха старитѣ, а сега мратъ и млади, ударници и старатели... Нито единъ умиращъ конь не попада. Още не успѣлъ да издъхне и него вече го подѣлятъ на части и още се каратъ, кой да вземе. Ядатъ всичко: кучета, котки, пълхове... Народътъ започна вече да се храни и съ човѣшко месо, отъ начало на умрѣли, а сега и на живи... *Щастливъ е оня, който не види нашата култура...* Ако ти само знаеше какъ ми се иска да взимъ кжсче хлѣбъ! Страшна потрѣбностъ е това хлѣбътъ за човѣшкия организъмъ... Твоята кжщица е още жива. Жива е и градинката. Стопанитѣ се мѣнятъ често. Но все още можешъ да познаешъ кжщицата си... Спомнямъ си времето какъ бѣше тогава... Сега стана очевидно за всѣкого, че тогава животътъ бѣше свободенъ и че човѣкъ събираше своя трудъ за себе си, а държавата не се мѣсѣше, а сега всичко отива за държавата, а на селенина нищо не остава за труда... Тази година Христосъ не възкрѣсна! Нѣмаше служба".

Това писмо въ живи краски ни описва нѣколко картини отъ социалния животъ на богоборска Русия. Тѣзи, които никога не сж се замисляли върху социалнитѣ проблеми отъ религиозно гледище, биха се чудили на заглавието на нашата статия, което поставя връзка между социалното благоденствие и вѣрата въ Бога. Обаче, тѣзи, които сж имали случай да следятъ поне отчасти старата и нова богословска мисълъ, знаятъ, че истинската вѣра въ Бога е една *гигантска творческа социална сила*.

Всѣки може да се запита, защо Русия, тази страна, която въ миналото изобилствуваше съ природни прелести отъ всѣкакъвъ видъ, днесъ изнемогва, населението ѝ мре и една страшна тѣга се е спуснала като черенъ облакъ надъ нейнитѣ градове и села. Коя е причината, всичко да се продава „на стаканъ“, „на ракиени чашки“, и населението да почне да яде умиращи коне, кучета, котки и пълхове? — Отговорътъ е безспоренъ — промѣната на държавното управление, болшевизмътъ, ето онази сила, онази причина, на която се дължи промѣната въ социалното благоденствие въ Русия.

Безсмислениятъ опитъ да се унищожи (или ограничи до най-малки размѣри) частната собственостъ, да се изгони изъ живота религията, да се отрече правото на индивида за собственъ самостоенъ животъ — ето първопричинитѣ на злото и на днешния гладъ. А тѣзи причини сж свързани помежду си, тѣ сж брѣнки отъ една демонична социална система, която на практика може да се сложи само насилствено.

Отричане частната собственостъ, отричане Бога и отричане правото за свободенъ животъ — това сж тритѣ лозунга на богоборния болшевизъмъ. Но тѣзи лозунги сж и *тритѣ смъртни рани на болшевиъма*, защото тѣзи три лозунга, приложени на практика, винаги ще причиняватъ само социални бедствия.

Частната собственостъ едва ли не за всички вѣкове ще си остане единичката възможна форма за

владѣние на земята и нейнитѣ блага отъ хората. Нима може да се твърди сериозно, че частната собственостъ била кражба? Отъ кого се краде? Нима при частната собственостъ нѣмаше най-доброкачествено и най-продуктивно производство? И кой може да твърди, че държавата не може чрезъ свое строго социално законодателство да предпазва, да не се натрупватъ земнитѣ блага само въ ограничено число рѣце? Докато колективната собственостъ потиска духа, убива всѣка инициатива, застава човѣка завинаги да се прости съ радоститѣ на свободата, при частната собственостъ имаме тъкмо обратното: тласкъ къмъ работа (защото изработеното можешъ свободно да употребишъ за каквото си искашъ), пълна свобода за предназначения отъ всѣкакъвъ творчески замахъ, пълно вкусане отъ радостта на свободата. Ето защо християнската религия никога не може да отрича на трудеция се правото да разполага свободно съ плодетѣ на своя трудъ. Христосъ е върховенъ защитникъ на всѣка правда, а болшевизмътъ я отрича, отричайки и основата на всѣка правда — Бога.

Богоборството, изградено у болшевиъма върху основитѣ на грубия материализъмъ, се оказа могща, всеразрушителна антисоциална сила. Онѣзи, които могатъ да гледатъ спокойно, какъ хиляди дечица заедно съ родителитѣ имъ въздишатъ за хапка хлѣбъ и не се смияватъ, сж, може би, прекрасни болшевици, но тѣ не сж добри социални дейци, защото сж безбожници, т. е. затуи, защото сж загасили въ душитѣ си искрата на религиозното съзнание. Отричайки Бога, тѣ отричатъ съ Него и цѣлата система отъ религиозно-нравствени положения, върху които сж изградени представитѣ ни за нравствено добро, за правда, за идеализъмъ, състрадание и др. п. Отъ своето материалистическо гледище болшевизмътъ гледа на човѣка като на чисто материаленъ продуктъ, купчина отъ 50—60 килограма месо; тази меснато-кокалеста машина, наречена човѣкъ, може споредъ болшевиъма безследно да изчезне, да бжде убита, смачкана, измжчвана отъ смъртенъ физически трудъ за смѣтка на силния. Не, трѣбва да се разбере отъ всички, че при такова схващане за човѣка всѣко желание за социално строителство ще остане праздна мечта и ще може да се създаватъ само тукъ-тамъ куриозитети, псевдогигантски „технически постижения“, създадени подъ ударитѣ на камшика или подъ мѣркаци се въ съзнанието спомени за звѣрски разстрелвания и сатанински издѣвателства. Сатанистътъ не дава на другитѣ нищо, той живѣе само за себе си и свѣтътъ е за него срдѣство за повече удоволствия. Ето защо сатанистътъ не произвежда блага за ближнитѣ си и ако въ Русия все още, въпрѣки бѣснуващия по върховетѣ сатанизъмъ, се създава нѣщо, то се създава, защото сатанизмътъ още не е овладѣлъ маситѣ, т. е. тѣзи хора, които сѣятъ, оратъ, жънатъ, копаятъ и т. н. Общество отъ чисти сатанисти е невъзможно, защото сатанизмътъ е отрицание на всичко социално. При това настроение и при добри схващания за човѣкъ и добро въ Русия може да сжществува отличенъ тероръ и той наистина сжществува. Този тероръ (обоснованъ и теоритически, налаганъ съ спокойна съвестъ), това насилие, което е култъ въ Русия, проличава задъ всѣки редъ на процитираното отъ насъ писмо. Личи, че тамъ нѣма хлѣбъ, защото нѣма вѣра въ Бога, защото нѣма свобода.

Липсата на свобода е най-естественъ социаленъ изразъ изъ теорията на материалистическия марксизъмъ. Щомъ човѣкъ е само материя, той не може и не бива да се ползува отъ нѣкакви си духовни права;

материята, природнитѣ закони не познаватъ що е свобода. Болшевизмътъ, вѣренъ на своитѣ теоритически предпоставки, отнима на своитѣ съветски граждани не само свободата да живѣятъ и работятъ както и кждето си искатъ, но и свободата да мислятъ и да вѣрватъ както искатъ. Въ Русия е запретиено да се вѣрва въ Бога; въ Русия е запретиено да се мисли друго яче, освенъ така, както повеляватъ догмитѣ на материализма. Такава тирания не е имало никжде въ свѣта. Но борбата срещу свободитѣ на човѣчеството е борба срещу една стихия, която има надмощие надъ всички човѣшки увлѣчения. Никой не може да изтласка морето навътре, защото то мощно и страшно въ своя напоръ отново се връща въ естественитѣ си граници. Така е и съ потиснитѣ на свободата; тѣ само временно могатъ да успѣватъ, но и когато успѣватъ тѣ носятъ наоколо си нещастие, социални бедствия, гладъ, смъртъ. Колкото и да лустросватъ отвънъ своята прогнила социална сграда, вълнитѣ отъ океана на човѣшката свобода бързо ще я победатъ и сринатъ.

Колкото да е парадоксално, но фактъ е, че теоритичитѣ на хлѣба, теоритичитѣ на материализма не могатъ да дадатъ хлѣбъ на своитѣ последователи, защото, отричайки духовната страна на живота, тѣ отричатъ слънцето на социалното творчество, извора на социалното благоденствие. Всичко това ни навежда на мисълта, че не напразно Христосъ ни учи да молимъ Бога да ни облекчи да имаме доволство отъ насъщния хлѣбъ, — Богъ да ни даде днесъ нашия насъщень хлѣбъ. Не че Богъ ще ни даде хлѣба по нѣкакъвъ чудесенъ начинъ, не; но Богъ е устроилъ живота така, че, докато хората строятъ на земята царство на велзевула, животътъ имъ ще бжде адски, хората сами ще строятъ своето нещастие; започнатъ ли да строятъ на земята царство Божие, животътъ имъ ще се облекчи, защото вѣрата въ Бога е могща творческа социална сила.

Въ болшевишка Русия водачитѣ днесъ сж духовно ослепѣли и затова не могатъ да доловятъ вѣчната истина въ Христовитѣ думи, че *хората трѣбва да търсятъ преди всичко царството Божие и неговата правда* и всичко останало, т. е. материалнитѣ земни блага, ще имъ бжде дадено. Болшевишкитѣ водачи не схващатъ, че законътъ на Божието царство, т. е. кротостта, смирението, милосърдието, чистото сърдце, стремезътъ къмъ правда, братската любовь, упованието Богу и снисхождението къмъ немошитѣ на по-слабия сж закони не само нравствено-религиозни, но по своя ефектъ сж гигантски социално-творчески закони. Законитѣ на болшевишкия моралъ, изградени върху материализма, допушатъ правото на силния и унищожението или експлоатацията на слабия сж по сжщество антисоциални, водятъ къмъ тирания, масово подивяване и социални бедствия, каквито днесъ Русия преживѣва поради злокобно тропация върху вратитѣ на съветската безбожническа държава скелетъ на гладната смъртъ.

Божествено прави сж думитѣ на Христа, че не само съ хлѣбъ се живѣе.

Прот. Ив. Гошевъ.

Ако разрушишь старото общество и го построишь отново безъ Христа, то ще настѣпи такъвъ мракъ, такъвъ хаосъ, нѣщо дотолкова грубо, слѣпо и безчовѣчно, че цѣлото здание ще рухне подъ проклятията на човѣчеството, преди да бжде завършено. Достоевски.

Венеций и Ораника.

По брѣга на езерото, което отразява въ прозрачноститѣ си води причудливитѣ скали и хребети на Рила, вѣрвѣше въ лѣтната привечерь самотенъ младъ човѣкъ. Мусала, възправенъ въ небеснитѣ кржгзори, стоеше безмълвенъ и мълчаливъ, озаренъ отъ огненозлатни слънчеви багри на близъкъ залѣзъ. Водата на езерото тихо приплискваше като жива, и джгообразни вълни се появяваха и изчезваха като вълненията на уморени трепетни гърди.

Младиятъ човѣкъ бѣше облѣченъ въ сивозеленъ туристически костюмъ, изященъ по форма и цвѣтъ. На главата си имаше каскетъ отъ сжщия платъ, на гърба — раница съ тъмнозеленикавъ оттенъкъ, въ ржката — планинска тояга, а на опасания презъ кръста поясъ-бинокль.

Когато се спрѣ на завоя на брѣга, предъ свѣтлосребърния блѣсъкъ на езерото, за него се откри дивенъ околень пейзажъ — съчетание отъ лѣтни планински линии и краски. Замисленъ се вслуша сякашъ въ нѣкаква неземна затрогваща хармония, огледа се и помисли:

— Каква прекрасна земя си, Българю, а колко, колко сме злочести въ тебе! Защо у насъ животътъ е толкова безрадостенъ, грубъ и горчивъ?

После се взрѣ въ кристалното дъно на езерото, гдето тъмнокафяви водорасли и златни пѣсъчинки играеха по-камѣнацитѣ, замисли се продължително и затвори въ отпадналоста очи:

— Все вие, вѣчни черни мисли! Кжде да избѣгамъ отъ васъ? ... Ето я предъ мене планината, която вѣчно стои въ такава нѣмо очарование...

Тоя младъ човѣкъ бѣше отъ София, градътъ на най-голѣмитѣ български страдания, гдето ежедневно си даватъ сражение най-страшитѣ злоби и зависти, страсти и инстинкти; гдето живѣятъ хиляди потъмнѣли души и туптятъ хиляди отровени сърдца. Отвратенъ отъ неговия чудовищенъ духовенъ и нравственъ смуть, той бѣгаше сега въ планината. Тихо, свѣтло, леко бѣше тукъ. Пристѣпи покрай брѣга, доближи озаренитѣ отъ слънцето скали и седна. Извади отъ раницата книга. Наоколо бѣше безмълвна тишина. Дивната тишина на планината. Зачете:

„Само силнитѣ воли и непримиримитѣ съ неправдитѣ и низоститѣ на живота характери напушатъ свѣта и пригръщатъ самотата на пустинята“.

Дълго седя, чете и размишлява върху редоветѣ, докато неочаквайъ шумъ, долетѣлъ отъ насрещния брѣгъ на езерото, го сепна. Нѣщо плисна въ водата.

Предъ него, отъ бистритѣ вълни, блѣснали като ослѣпително огледало, изплава русокоса девойка. По голото и девствено тѣло се стичаха свѣтли струйки и трептѣха чисти капки.

Въ тая безмълвна и дива тишина на планината, това видение го изненада. Стори му се, че видѣ голѣмата лъскава опашка на риба.

— Истинско видение или сънь е това?

Нѣмаше съмнение, предъ него стоеше и го гледаше съ втренчени очи русокоса Русалка.

— Коя сте вие? — очудено попита той. — Позволете да узная: съ коя ме срѣща тукъ неочакваниятъ случай?

— Азъ съмъ Ораника, отвърната девойка отъ ужаситѣ на голѣмия градъ. А вие кой сте?

— Венеций, не по-малко злочестъ поетъ отъ сжщия градъ.

Младиятъ човѣкъ я загледа любопитно и пакъ запита:

— И какво правите тукъ, какъ сте попаднали?

— Ще узнаете. Искате ли да седнемъ на скалитѣ?

— Ако обичате.

Тя отърси брилянтнитѣ капки отъ тѣлото си и седна срещу него на обраслата съ тъмно-зеленъ мъхъ скала. Той сложи до себе си раницата и отпусна книгата.

— Какво четете?

— „Бѣгство отъ живота“.

— Интересно заглавие. Може би, въ нея се разказва животътъ като моя?

— Какъвъ е вашиятъ животътъ?

— Само страдания. Не помня нищо друго. Но азъ почти го забравихъ, откакто съмъ дошла тукъ.

— Кога дойдохте тукъ?

— Когато останахъ въ живота свършено сама. Въ безумнитѣ дни за нашата земя убиха баща ми и брата ми, а после и годеника ми. Майка ми умрѣ отъ скръбъ. Подиряхъ работа, за да живѣя и отгледамъ моето единствено малко братче. Ония, които ми даваха работа, искаха моята невинностъ. Азъ бѣгахъ отъ тѣхъ, напушахъ работата и плачехъ безпомощна. Напразенъ бѣше моятъ протестъ. Оставяхъ все сама и безъ срѣдства за живѣне. Не следъ дълго братчето ми се разболѣ отъ бедностъ и умрѣ. Тогава решихъ да свърша съ моя злочестъ животътъ. Една ранна утринъ тръгнахъ за планината съ тая мрачна мисълъ. Не помня какъ съмъ стигнала до това езеро. Плакахъ, молихъ се на Бога да прости грѣха, който извършвамъ, и отъ скалитѣ се хвърлихъ долу въ бездната. Какво бѣше станало съ мене, не помня: когато се свѣстихъ, видѣхъ се преобразена на русалка. И, ето, сега живѣя тукъ: за нищо не мисля, за нищо не скърбя.

Ораника млъкна. Венеций слушаше опечаленъ.

— Не намирате ли интересенъ разказа за моя животътъ? Разкажете го въ нѣкоя ваша поема!

— Ахъ, Ораника, не само вашия животътъ, но и моя бихъ искалъ да разкажа. Но, знаете ли, колко тежка е съдбата и на оня, който се е родилъ поетъ въ нашата злочеста страна?

— И вие ли сте преживѣли разочарования?

Венеций седѣше мълчаливъ, съ наведена глава. Въ тоя часъ планинската тишина ставаше по-дълбока, Мусала — по-високъ, скалитѣ — по-нѣми, небето — по-безмълвно, езерото — по-тихо и свѣтлотеменуно.

— О, каква полза да си припомнямъ за това!

— Разкажете! — помоли го тя. — Искамъ да чая нѣщо за оня страшенъ градъ, който изпълни съ мраченъ ужасъ моя младъ животътъ.

— Слушайте, тогава! Да бжде човѣкъ голѣма творческа личностъ, да се издига по-високо отъ обикновенитѣ хора, да е сложило Провидението въ душата му пламъка на свещения огънъ на вдѣхновението, за нашия животътъ и срѣда, е една голѣма трагедия. Съ каква чиста вѣра, съ колко свѣтълъ идеализъмъ започнахъ първитѣ си стъпки! Струва ми се, не е имало по-голѣмъ безумецъ въ това отношение отъ мене. Това, което преживѣхъ, ме навежда на едно чудно сравнение. Помня, въ детинството си, еднажъ на гроздоберъ, прегърнахъ отъ радостъ едно голѣмо черно куче, което придружаваше съ стопанина си шарпаната. Но то, въ отговоръ на моята радостъ, ме ухапа и разкъса съ жбитѣ си ржката ми, подъ мишницата. Паднахъ въ несвѣсть, и моята радостъ бѣше помрачена. Сякашъ това бѣше прокобния знакъ на всичко онова, което изпитахъ по късно въ живота си. Злобата, завистъта, интригата на ония, въ срѣдата на които се видѣхъ окруженъ, ми се струваше, взеха все тоя образъ на злия и кръвожаденъ звѣръ. Мене ме хапѣха, чернѣха, разкъсваха душата ми презъ всичкитѣ дни на младостъта ми въ тоя градъ. Струваше ми се, не ми даваха да дишамъ свободно. Всѣка моя поема, всѣки мой куплетъ събуждаше тъменъ вой и съскане срещу мене отъ съ-

перници. Далечни, непознати приятели четѣха моитѣ творби, възхищаваха се, пишеха ми скапи писма, но ония, които нѣмаха смѣтка отъ моитѣ успѣхи, критикуваха, злословѣха, клеветѣха и понизяваха моитѣ достоинства. Следѣха всѣка моя стъпка, всѣко мое начинание и бързаха да ми попрѣчатъ въ всичко. Отиваха въ издателствата и интригуваха срещу мене, за да развалятъ договоритѣ, които бѣхъ направилъ за творенията си. Посѣгаха и на моето човѣшко достоинство: представяха ме предъ свѣта едвали не за последния бездарникъ и негодникъ. И, ето, азъ се отвратихъ отъ тая тъмна тълпа. Искахъ да отгъстя на тая тълпа отъ жалки и нищожни души, затова работѣхъ и работѣхъ. Всѣка година давахъ по една хубава книга. Но демоничнитѣ души поискаха да ми отгъстятъ за моята смѣлостъ. поискаха и ме лишиха отъ службата, която ми даваше срѣдства за препитание. Знае се, че само отъ книги въ нашата малка и бедна страна не може да се живѣе. Сполучиха да постигнатъ това и злорадствуваха. Дори въ вестницитѣ писаха, че се освободихъ отъ единъ безполезенъ и никому ненуженъ никаквецъ. Семейството ми започна да страда и да гладува, и всичкитѣ упрѣци за това падаха върху мене. Бѣхъ безсиленъ да се боря въ жестокия свѣтъ. И, ето, и азъ решихъ да свърша своя животътъ въ планината. Виждате ли тоя малъкъ револверъ?

Той извади отъ джоба на куртката си и показа хладното оръжие.

— Надѣвамъ се, той ще разреши най-добре моитѣ страдания.

— Не! Не правете това: вие поне имате близки въ живота.

— Близкитѣ ми сега сж толкова чужди за мене: не мога да имъ давамъ хлѣбъ! За мене нѣма вече мѣсто въ страшния градъ.

Венеций стана и неочаквано насочи револвера къмъ челото си.

Ораника се уплаши и изпищѣ.

Чу се гърмежъ. Въ дима, който се вдигна отъ него, се извърши чудо. Младиятъ човѣкъ изчезна, а, вмѣсто него, на брѣга се показа кроткото и стройно тѣло на младъ елень. Той гледаше въ езерото, гдето се гуркаше девствениятъ образъ на русокосата русалка.

Венеций и Ораника — отвлеченитѣ души отъ тъмния животътъ на голѣмия градъ — живѣятъ и до днесъ. Идете и ще ги видите при езерото, въ което се отразяватъ причудливитѣ скали и хребети на Рила. Той е вѣчно скитащъ строенъ елень, а тя дивна русокоса русалка.

Високо надъ тѣхъ се издига свѣжниятъ Мусала.

Ив. Карановски.

СКАЗКИ И СЪБРАНИЯ.

Сръбско-българско сближение. На тая тема говори въ Военния клубъ г. проф. Г. Геновъ на 28. X. т. г. Той разви следнитѣ мисли:

Въпросътъ за сближение съ Югославия не може да бжде разрешенъ самостоятелно. Той е дѣлъ отъ нашата външна политика. Неговото разрешение е свързано съ разрешението на много международни конфликти. *Случайности* въ международната политика нѣма. Събитията въ Далечния изтокъ и въ Германия сжщо тѣй не сж случайности. Етнографската проблема на Германия, Италия, Япония и грижата имъ за изхранването на народитѣ имъ — ето основитѣ на днешното свѣтовно размирие. Другитѣ велики сили, освенъ своитѣ държавни територии, иматъ колосални колониални владения. Поради това вървятъ по пжтица отлични

отъ тѣзи на Германия и Япония. Тѣ не желаятъ и ревизия на договоритѣ. Но ревизията се налага за премахване страшнитѣ неправди, наложени на победенитѣ. Само върху правдата къмъ всички може да се постигне миръ и благоденствие.

Засилената напоследъкъ дипломатическа дейность на Балканитѣ постави на ново обсъждане въпросътъ за насокитѣ на нашата външна политика. България, унижена и ограбена последователно въ Букурещъ презъ 1913 год. и въ Ньойи презъ 1919 год., има да се справя съ твърде голѣми външни задачи. Като оставимъ на страна стопанското разстройство, което, въ по-голѣми или въ по-малки размѣри, е общо за цѣлия свѣтъ, предъ българската външна политика се изправятъ специфични задачи, свързани съ положението на нашитѣ сънародници въ съседнитѣ намъ държави и съ съдбата на земитѣ, които тия наши сънародници населяватъ.

Отъ онова, което става напоследъкъ около насъ, ясно е едно нѣщо: всички наши съседи се стремятъ, като спекулиратъ съ твърде примамливата идея за мира, да ни обвържатъ въ съюзи, като проектираното балканско Локарно, чиято целъ е да се подчертае още единъ пжтъ, вече съ нашето доброволно съгласие, ненарушимостта и ненакърнимостта на териториалнитѣ граници, които установиха договоритѣ за миръ. Едновременно съ това, като подпишемъ новитѣ пактове, изрично или мълчаливо, да се откажемъ отъ всѣкаква мисль и отъ всѣкаква инициатива за ревизия на териториалнитѣ клаузи на мирнитѣ договори, безъ да се направи каквото и да било за подобрене положението на нашитѣ малцинства.

При подобни условия задачитѣ на нашата външна политика не сж лесни. Отъ шесттѣхъ балкански държави, които биха участвували въ проектирания Балкански пактъ, само ние и, отчасти, Албания сме заинтересувани съ двата въпроса за покровителството на малцинствата и за ревизия на договоритѣ. Следователно, при всички преговори, които ние бихие водили съ съседнитѣ намъ държави, мжно можемъ да се надяваме на каквито и да било резултати при третирането на тия въпроси. Това се разбира твърде добре отъ всички разговори и спорове, които се водѣха до сега на Балканскитѣ конференции. Нашето положение ще стане още по-трудно, ако всички останали балкански държави се съгласятъ да подпишатъ балканския пактъ и безъ насъ.

Втора задача, която се изпрѣчва предъ българската външна политика е споразумѣнието съ нѣкои отъ съседитѣ и по-специално съ Югославия, въ каквото направление се работи твърде много отъ българска страна. Въпросътъ за нашитѣ отношения съ Югославия, колкото и да желаемъ да получи едно бързо разрешение, спада въ оная категория въпроси, на които само една продължителна еволюция може да даде едно окончателно разрешение. При условията, при които днесъ сж поставени българо-югославянскитѣ отношения, разбирателството зависи не отъ насъ, а отъ сърбитѣ. Тѣ трѣбва да проявятъ добра воля и искрено желание за едно постоянно и трайно разбирателство. За съжаление, до сега ние подобно разположение отъ тѣхна страна не сме забелѣзали. Българскитѣ народъ, въ интереса на сближението съ западнитѣ съседи, направи отстъпки, каквито никой народъ не е правилъ. Още при сключване на Ньойския договоръ българската делегация заяви, че сме съгласни да се създаде свободна Македония подъ протектората на великитѣ сили. И сега ние предявяваме сжщото искане. Въпрѣки всички исторически, етнически и договорни основания, отъ наша страна не се повдига въпросътъ за териториална ревизия на договоритѣ по отношение на Македония. Българското обществено мнение иска отъ сърбитѣ най-малкото: да да-

датъ елементарна свобода въ църковно, просвѣтно и културно отношение на македонскитѣ българи. Последнитѣ да се почувствуватъ свободни и равноправни граждани въ Югославия, както и да се премахнатъ всички прѣчки на границата, които раздѣлятъ братя отъ сестри, деца отъ родители да не минатъ никога да се видятъ и разбератъ. Колкото се касае до Западнитѣ покрайнини, за тѣхъ въпросътъ е още по-ясенъ. Тѣ трѣбва чисто и просто да бждатъ повърнати на България, защото сърбитѣ ги поискаха и взеха на Парижката конференция по стратегически мотиви. Нѣма съмнение, че всѣко разбирателство предполага поправяне на тая жестока неправда, извършена съ българското население отъ Западнитѣ покрайнини. За задържането на тия области отъ сърбитѣ не могатъ да се намѣрятъ вече никакви основания. Добруджа и Тракия сжщо трѣбва да ни бждатъ повърнати. Сърбитѣ трѣбва да разбератъ живата ни мжка по тѣзи родни краища и да ни подкрепятъ. Следователно, едно разбирателство съ Югославия е свързано съ редица условия, изпълнението на които зависи твърде малко отъ насъ, а повече отъ нашитѣ западни съседи.

Предъ Българската външна политика се изпрѣчва и трети единъ въпросъ: за едно евентуално поставяне въпроса за ревизията на договоритѣ предъ четворната Директория. Наистина, мнозина смѣтатъ, че следъ като първоначалниятъ проектъ на Мусолини, въ който изрично се говорѣше за ревизия на договоритѣ, бѣ замѣненъ съ сегашния текстъ на четворния пактъ, всѣка мисль за ревизия на договоритѣ трѣбва да бжде изоставена. Споредъ менъ, това е една пресилена мисль. Наистина, съ изпълнението на първоначално предложения текстъ, въпросътъ за ревизията на договоритѣ изгуби твърде много отъ своята актуелность. Но все пакъ четворниятъ съюзъ има за целъ да урежда по взаимно съгласие всички въпроси, които сж свързани съ европейския миръ. Въпросътъ за ревизията на договоритѣ, безспорно, е свързанъ съ мира. Една евентуална ревизия на договоритѣ ще има за целъ да гарантира мира. И въ негово име тя може да бжде поискана отъ заинтересованитѣ страни. Впрочемъ, всичко ще зависи отъ политическата обстановка на момента и отъ надеждитѣ, които биха сжществували, веднажъ повдигнатъ тоя въпросъ, какво разрешение би му се дало. България не бива да губи това отъ очи. Нашитѣ искания за ревизия на договоритѣ сж многобройни и обосновани отъ историческо-национално и стопанско гледище. Предъ насъ стоятъ въпроситѣ за Южна Добруджа, Егейския излазъ, Западнитѣ покрайнини и, най-после, Македонскитѣ въпросъ, които въпроси при едно слагане на въпроса за ревизията на договоритѣ, не могатъ да бждатъ игнорирани. Ние трѣбва да положимъ всички усилия тѣзи въпроси наистина да не бждатъ игнорирани, ако дойде единъ день, когато ще започне да се обсъжда, а евентуално и разрешава въпросътъ за ревизията. Мисля, че този е днесъ за днесъ най-належащиятъ въпросъ, който трѣбва да ангажира широко вниманието на правителството и на общественото мнение у насъ.

За жалость, ние сме направили въ това отношение твърде малко. Нашитѣ национални въпроси съвсемъ не сж се наложили на вниманието на западно-европейското обществено мнение и на меродавнитѣ фактори въ четиритѣхъ велики държави, както това е съ Германския и Унгарския въпроси.

Тежка и отговорна работа предстои въ това направление предъ българскитѣ държавници и предъ ръководителитѣ на общественото мнение у насъ. Крайно време е да се заемемъ съ нея, за да не стане единъ день късно.

Въ страната на Библията — Палестина. Сказка съ свѣтливи картини. На 29 октомврий т. г. проф. Ив. С. Марковски, по покана на Българския Кино-универ-

ситетъ, предаде своитѣ лични впечатления и наблюдения отъ пътуването си по светитѣ мѣста. Въ началото на сказката си той изтъкна, какво значение има непосредственото изучаване на светата земя за правилното разбиране на Св. Писание и на библейската история изобщо. Ако е вѣрно, че за да разберемъ основно единъ писателъ и неговитѣ литературни трудове, трѣбва да познаваме добре неговата страна, да сме дишали сжщия въздухъ, да сме сгрѣвани отъ сжщото слънце; това е още по-вѣрно за Библията и библейскитѣ писатели, които сж отдалечени съ хилядолѣтия отъ насъ. Осче отъ най-древно християнско време до днесъ единъ отъ копнежитѣ на вѣрващата душа е да види, да надникне непосредствено въ тая страна на полскитѣ лилии и циклами, на яркоцвѣтнитѣ анемони и дивнитѣ кедри ливански, тамъ, гдето нашиятъ Спасителъ е израстналъ, гдето е училъ и проповѣдвалъ. Непосредственитѣ впечатления отъ тия мѣста действуватъ възродително на душата и ободрително за религиозното чувство. затова открай време до днесъ се отдава голѣмо значение на поклонничеството.

Границитѣ на Палестина твърде много сж се мѣнявали. Обикновено тя е заемала едно пространство отъ около 30,000 кв. клм. Населението ѝ въ древно време не е надминавало $2\frac{1}{2}$ —3 милиона. Сега то е едвамъ 1,035,000 жители, отъ които почти две трети сж араби-мюсюлмани.

Отъ планинитѣ поинтересни и забележителни сж: *Кармилъ*, която добре се наблюдава отъ пристанището на Хайфа, кждето най-първо стигатъ поклонницитѣ. Въ древностъ тя е известна съ подвижничеството тамъ на пророкъ Илия. Днесъ, въ негова паметъ, е издигнатъ мнастирътъ на кармелититѣ (католически монашески орденъ). Тоя мнастиръ е доста голѣмъ; бѣлѣ се отдалечъ; въ срѣдата има хубавъ храмъ, чийто олтаръ е изграденъ въ подножието на пещерата, въ която нѣкогажъ се е подвижавалъ пророкъ Илия. Римскиятъ историкъ Тацитъ разправя съ удивление: „Тукъ, всрѣдъ природата на планината Кармилъ, каточели имаме олтаръ безъ храмъ и статуи“.

На северъ отъ Кармилъ почватъ склоноветѣ на планината *Ливанъ*, величествена, съ вѣчноснѣжни бѣли върхове планина. Наименованието ѝ Ливанъ на еврейски значи бѣла. На югъ склоноветѣ се спускатъ по-леко и образуватъ чудни кѣтчета. Тукъ нѣкогажъ Соломонъ е ималъ своята лѣтна резиденция; тукъ той е видѣлъ красивата овчарка отъ Сунемъ — Суламитъ, която го вдъхновила да напише своята дивна пѣсень. — Пѣсень на пѣснитѣ.

Въ Галилея друга бележита планина е *Таворъ*, около 600 м. висока. Тя е свещената планина на Христовото преображение, както ни го описва еванг. Матей въ 17 гл. Осче отъ 4 в., въ възпоминание на това евангелско събитие, била издигната тукъ хубава базилика (църква). Тая планина всѣкога е била любимо мѣсто за поклонничество. Бл. Иерснимъ разправя, че е дохождалъ тукъ на поклонение. Днесъ на мѣстото на старата базилика се издига новъ католически храмъ, а срещу него православенъ (грѣцки) храмъ. И сега, когато слънчевитѣ лъчи изобилно освѣтляватъ храмовитѣ кули и съ силенъ блѣсъкъ се отражаватъ, каточели отново Божественитѣ Спасителъ витае върху Таворъ съ сжщото сияние, както и при Преображението.

Въ Галилея всѣки поклонникъ гори отъ желание да види града *Назаретъ* и всичко свързано съ живота на Исуса Христа. И сега се сочи тукъ мѣстото, дето е живѣлъ Иосифъ съ своето семейство, синагогата, която посѣщавалъ Исусъ, кладенеца, на който св. Дева Мария отивала за вода и отъ който и днесъ наливатъ вода мѣстнитѣ жители. Сега Назаретъ е спретнато градче съ около 10 хиляди жители.

Интересенъ е гр. *Кана*. И сега тукъ мѣстното на-

селение си служи съ такива делви (стомни), въ каквито нѣкогажъ Исусъ Христосъ превърналъ водата въ вино.

Особено доволенъ остава пътникътъ отъ посещение то на *Генисаретското* или *Тивериандското* езеро — този морски амвонъ на нашия Спасителъ. И сега крайбрѣжието е обрасло съ хубава растителностъ, съ множество цѣфнали ляндрови храсти. Отъ нѣкогашнитѣ евангелски градове: Магдала, Капернаумъ, Витсаида и др., разположени по крайбрѣжието, единственъ добре запазенъ е само градътъ Тиверия. И сега това езеро е богато съ риби и приятно е да се пътува по него.

Рѣката Иорданъ е свързана съ множество библейски събития отъ В. и Н. Заветъ. Затова всѣки поклонникъ и посетителъ, ако не види тая рѣка и не се окжпи въ нея, смѣта, че не е билъ на „Божия гробъ“. Окжпването въ р. Иорданъ става при особена церемония следъ водосветъ на мѣстото, кждето св. Иоанъ Предтеча е кръститъ Спасителя. Ризитѣ, съ които се окжпватъ поклонницитѣ, се запазватъ като погребални одежди.

Много живо и интересно г. проф. Марковски предаде и впечатленията си отъ Мрътвото море, което справедливо носи това име. Действително надъ тая околностъ тежи проклятието, което нѣкогажъ Богъ произнесълъ надъ градоветѣ Содомъ и Гомора. За съжаление, поради напредналото време, г. Марковски малко се спре върху Иерусалимъ и храма Господень, най-голѣмата светиня за всѣки християнинъ. Спомена само за храмовото мѣсто, Омаровата джамия, Елеонската пл. и Гетсимания. Надѣваме се, че въ друга сказка той ще попълни тая празнота.

Накрай той предаде тжгата на всѣки български поклонникъ отъ липса на българска светиня тукъ, отъ каквото и да е приютъ или домъ специално за поклонницитѣ българи и пожела по-скоро да се осжществи отдавнашната мечта и желание на всѣки вѣрващъ нашъ съотечественикъ: въ Иерусалимъ да се издигне храмъ и живелище за поклонницитѣ българи.

КУЛТУРНИ ПРОЯВИ

Топазъ отъ Марселъ Паньолъ. *Топазъ* — френска комедия — бѣ изнесена за пръвъ пътъ на българската сцена презъ 1930 година. *Топазъ* е името на единъ честенъ, но нищи духомъ чаштенъ учителъ, представенъ почти като карикатура. Той е главниятъ герой.

Каква е тая комедия? Нищо друго освенъ *една дрѣзка възхваля на безчестнето и глупостта, на мошеничеството и гешефта*. Безчестнитѣ герои, умишлено създадени силни физически и умствено, тука не се държатъ отговорни за постѣпкитѣ си, не сж подложени на никаква ирония, на никакъвъ сарказъмъ. Тѣхнитѣ мотиви за постѣпкитѣ имъ умишлено сж направени по-убедителни. На нравственитѣ принципи за носители сж пакъ избрани хора малодушни, кекави и дори малоумни. Такъвъ е представенъ главниятъ герой „Топазъ“, додето е честенъ. Щомъ, обаче, и той усвоява приюмитѣ на изнудачитѣ и рушветчиитѣ, веднага се преобразява, става уменъ и силенъ, вече съ достоинство и „цени“ качества. Какъ тогава да не се възхищавашъ отъ неговото „красиво“ преобразяване и какъ да не тръгнешъ въ следитѣ му?! Ето защо и Топазовиятъ бивши колега тѣй лесно захвърля честността си въ калъта и трѣгва въ пътъ, следъ като изслушва „новата проповѣдь“ отъ устата на самия Топазъ, блѣскаво произнесеная.

Героитѣ въ комедиитѣ „Ревизоръ“, „Скжперникътъ“, „Министрътъ“ сж отрицателни, безчестни, но вие долавяте иронията на тѣхенъ адресъ, вие чувствувате отвращението на автора отъ безчестието и разбирате ясно, че той насочва публиката въ тѣсния и стрѣменъ пътъ на нравствеността

и подвига. У „Топазъ“ е тъкмо наопаки: на ирония и сарказъмъ сж изложени не само двамата отначало честни учители, но и всички честни хора въ Франция и всѣкжде другаде. Авторътъ желае да ни каже много ясно: — ако искашъ да живѣешъ добре, то захвърли като непотрѣбенъ парцалъ честността, събери отъ всички Авгиеви обори смѣтътъ и съ нея затрупей съвестта си, погребѣ я за винаги, за да не може никога да те смуцава; печели пари безъ огледъ на срѣдства; търси богатство, удоволствия, жени; лъжи всѣкжде, дето намѣришъ наивници да те върватъ; мами, колкото ти сили стигатъ: нравствеността и общественитѣ задължения сж измислени само за малодушнитѣ и страхливитѣ.

— Така проповѣдва авторътъ на „Топазъ“. А „отбраната“ публика, която тогава — 1930 г. — гледа „подвизитѣ“ на героитѣ въ „Топазъ“ се възхищаваше отъ всѣка „далавера“ и бѣсно ржкоплѣскаше. Наблюдателниятъ посетителъ можеше да забележи, какъ сияеха лицата и колко завистъ и желание за подражание се събуждаше за лесно обогатяване и силенъ успѣхъ въ животал Когато пъкъ се възразеше срещу безчестието и гешефтарството — това сж рѣдки и несериозни случаи въ комедията — тогава тая „отбрана“ публика се мусѣше и едва що не изрѣмжаваше. Тя искаше да каже — не смѣйте да засѣнчавате тоя хубавъ и желателенъ пѣтъ.

И тъжно ставаше на човѣка за лекомислието и глупостта на тая публина, която знае да мисли „модерно“ по образца на „чарлстонъ“, „джазбандъ“, „шпицъ“, и сега по система „Топазъ“.

Една дама, съпруга на общественикъ, ме бѣ запитала: Тая комедия не съдържа ли истината на живота, не сж ли сега всички общественици, всички хора такива?

Отговорихъ ѝ.

— Това не е истина. Ако вашиятъ мъжъ бѣше такъвъ, не само азъ щѣхъ да се отвратя отъ него, но и вие самата. А сега той е мой любимъ приятелъ. Той честно се подвизава по всички бойни полета презъ последнитѣ войни. Имаше възможностъ да се възползува отъ властта, съ която бѣше облеченъ и да стане богатъ, а остана беденъ, но честенъ човѣкъ. Освенъ него всички наши приятели сж честни хора. Ако не бѣха такива, ние отдавна щѣхме да сжжсаме съ тѣхъ. И въ самата Франция не живѣятъ само Топазовци; тѣ не сж създали френската култура; тѣ не се биха по кървавитѣ брѣгове на Марна. Тѣ не жертвуаха живота си по бойнитѣ полета. Честнитѣ хора, не Топазовци, изкараха войната победоносна за Франция.

Интересно е, че срещу тая комедия почти никой не излѣзе. Само въ единъ седмичникъ биде помѣстенъ кратъкъ, но много енергиченъ протестъ. Единъ отъ нашитѣ учени специалисти въ областта написалъ статия противъ „Топазъ“ съ подробенъ анализъ. Далъ я на единъ отъ най-голѣмитѣ ни ежедневници. Тя стояла тамъ, додето заинтересувани се научили, че е отрицателна. Статията не видѣ бѣлъ свѣтъ.

Нашето общество винаги съ непонятно равнодушие се е отнасяло къмъ нашествията на нравствени епидемии. Нѣкога дѣдитѣ ни мислѣха, че холерата или чумата, както сами идватъ, тѣй сами и си отиватъ. Така мисли и сегашното общество. За борба съ злото мисль не идва. Фатализмътъ и сега има почетно мѣсто у насъ, макаръ всички да претендираме за интелигентностъ и прозорливостъ, макаръ всѣки единъ отъ насъ да се смѣта за кадърень дори България да управлява. Ние сме много либерални. Снизходителни сме и къмъ най-опаснитѣ нравствени попълзновения.

Василь Узуновъ.

Противно на гледището на общественика и литератора г-нь Василь Узуновъ за пиесата „Топазъ“, пе-

чатена въ последния брой на „Лѣтопись“ ни, азъ мисля, че тази пиеса не е безъ литературни достоинства, тѣй както той иска да я изкара въ статията си.

По моето разбиране, „Топазъ“ не е „една дръзка възхвала на безчестието и глупостта, на мошеничеството и гешефта“, а една остра и болезнена сатира на следвоенната действителностъ, въ която и срѣдъ която живѣе човѣчеството.

Човѣчеството изживява презъ европейската война една голѣма трагедия; въ тази война се разбиха много обществени ценности; загинаха едни и създадоха се други понятия: за моралъ, за почтеностъ, за търговия, за обществено и други.

Изкуството много би загубило, ако не би могло да ги отрази въ себе си. Марселъ Паньоль е оставилъ единъ нетлененъ паметникъ на страхотната действителностъ, въ която живѣе съвремения човѣкъ

Той разстила проблемитѣ на следвоенната действителностъ предъ очитѣ на зрителя, и нему остава свободата и правото да вземе становище по тѣхъ.

Предъ него е честния и девственъ Топазъ; безкруполния и алченъ общественикъ Лоранъ Кастель; и Мюшъ и Суза, и цѣла галерия отъ образи, извадени отъ повърхността и отъ дѣното на съвременната действителностъ, и той е свободенъ да си избира за подражание, който си иска отъ тѣхъ; Марселъ Паньоль, обаче, никога не препоръчва.

Наблюдателниятъ зритель вижда, какъ по-голѣмата частъ отъ публиката страда заедно съ „Топазъ“, какъ тя се измъчва отъ гледката на разпнатия образъ на честността и добродушието, какъ тя се превръща на едно буреносно негодувание, готово да поемете всичко предъ себе си, което крепи и насърчава безчестието;

Това е наистина голѣмъ резултатъ, постигнатъ лесно и безъ проповѣдь.

Кое е тогава, което дразни въ пиесата? Това ли, че се отдаватъ и възхваляватъ на нѣкои отъ героитѣ и то незаслужено!

Разбира се, въ публиката не липсватъ и „топазовци“, но и по тѣхнитѣ страни трѣпнатъ ксрдитѣ на смутеното имъ честолюбие и се потятъ челата имъ отъ силата на смущението!

Паньоль поставя и разглежда проблемитѣ на днешния день и възлага разрешаването имъ отъ утрешния; той е дълбоко убеденъ, че подъ тежестта на собственитѣ си прегрѣшения, днешната действителностъ ще си отиде, за да дойде утрешниятъ день, на здравитѣ обществени добродетели и ценности.

Величко Цоневъ.

(„Лѣтопись“, бр. бр. 4 и 5)

БЕЛЕЖКИ И ОТЗИВИ.

Кой говори истина? Евангелскиятъ пастиръ *Василь Фурнаджиевъ* помѣства въ брой 41 на в. „Зорница“ отговоръ на в. „Християнска защита“. Между другото, той заявява: „Не вървамъ, че ще ме повѣрватъ, но нека Ви увѣря, че Евангелскитѣ църкви въ България (не означавамъ нѣкои малки непризнати официално групи) сж отдавна изоставили каквито и да сж били намѣрения да отнематъ членове на православни църкви, за да засилватъ своитѣ такива. Ние имаме достатъчно свои членове — родени въ лоното на нашата църква, за да се грижимъ за тѣхъ, и повечето отъ времето ни е заето съ това. Туй, което се върши отъ наша страна за народа, е безъ тенденция на прозелитизмъ и се заключава въ образователната и възпитателна работа. Нѣма

какъ Вамъ да докажа това. Трѣбва Вие самичкъ да изследвате тази дейностъ, за да се увѣрите.

„Бихъ желалъ да ми покажете една книга или брошурка, която да клони да отдѣли и отчужди нѣкой православенъ братъ или сестра отъ вашата църква. Покажете ми една наша книжка, дето се излага или повори, или дискредитира Православната църква“.

Евангелскиятъ в. „Християнски реформаторъ“ въ бр. 32 отъ 2. XI. 1933 г. пише по този отговоръ: „Добре е казалъ писачтъ, че не вѣрва да го повѣрва нѣкой“, защото не е вѣрно, че „евангелската църква въ България има изключително образователна и възпитателна мисия. Така могатъ да мислятъ само модернистѣ (новобогословцитѣ). Слава Богу, че не е така . . . Мисията на евангелската църква въ България е да проповѣдва Евангелието на всѣка тварь, на всички, които сж безъ Христа и безъ надежда (тѣ могатъ да бждатъ въ лоно на православната . . . църква) . . . Съ тази мисия дойдоха евангелскитѣ мисионери преди 75 години. Съ такава мисия се организираха евангелскитѣ църкви и . . . се учреди Бълг. еванг. благ. д-во и евангелистѣтъ почнаха да издаватъ в. „Зорница“ . . . Отъ гдѣ дойдоха членовеѣ на евангелскитѣ църкви? Болшинството дойде отъ православния свѣтъ и то чрезъ покаяние и новорождение. Ако това е прозелитизмъ, ние заявяваме, че именно това върши евангелската църква. И въ денътъ, когато тя ще спре да върши това, тя е обречена на смъртъ“ . . .

Кой отъ двамината евангелски пастири говори истината?

Йорданъ С. Господиновъ. Какво дѣлжимъ на Църквата и духовенството, гр. Шуменъ, 1933 г. Г-нъ Йорданъ Господиновъ е бившъ училищенъ инспекторъ. Новата му книга е интересна. Отъ библиографията личи, че е използувана богата книжнина. Разкрита е последователно значителната роль, която сж играли Църквата и духовенството въ продължение на вѣкове, отъ покръстването на българитѣ. Особено ярко е подчертана дейността на Св. Климента, който като духовникъ и учителъ нѣма равенъ на себе си за културния гласъкъ на българитѣ. „Климентовиятъ духъ е онази творческа сила, която е създала въ Западна Македония българщина жилава и несломима отъ никакви вражески удари презъ цѣло хилядолѣтие и съ това е направилъ тази земя да бжде неугасимо огнище на българско съзнание, люлка на българско възраждане“. Обрисувани сж сжщо Черноризецъ Храбъръ, Иоанъ Екзархъ, Презвитеръ Григорий и др. Дадена е пълна представа за психиката и целитѣ на византийската дипломация спрѣмо възникналата на византийска територия българска държава.

Разкрито е църковно-просвѣтното дѣло презъ второто царство, презъ турското робство до възраждането, при възраждането до освобождението, при политическото ни освобождение и следъ освобождението.

Г-нъ Господиновъ завършва книгата си съ следнитѣ думи: „Нима тия огромни заслуги предъ народа не извикватъ въ всѣко българско сърдце топлота и за-

служена национална гордостъ? Нима упоритостта на каквито и да сж убеждения и предразсждѣци не ще се преклонятъ предъ тѣзи свети заслуги на родното духовенство и църква?“

Книгата е навременна. Младежъта ще види образци на безкористни дейци за благо на българския народъ. Тази книга трѣбва да краси всѣка библиотека и да се прочете отъ всѣки интелигентенъ българинъ. Пожелаваме ѣ широко разпространение, а на автора-хвала за положения му трудъ.

Д. Даскаловъ.

ИЗЪ ПЕЧАТА.

Какво значи религията за мене. Винаги съмъ чувствувала, че религията е нѣщо, което трѣбва да се живѣе, а не да се разисква. Ние сме иждивили много време да говоримъ за нея, а малко сме се трудили да я живѣемъ.

Когато разбрахъ, че думата „добъръ“ е само единъ другъ синонимъ за Бога, религията доби за мене друго значение. За мене търсене доброто, даже въ най-скромнитѣ нѣща, е равностойно на търсене Бога.

Смѣтамъ, че религията е едно настроение въ мисленето и е единъ начинъ на живѣене. За мене тя значи да мисля най-доброто, да върша най-хубавото и да търся въ другитѣ най-благородното. Тя изисква дисциплина и непрестанно старание. Научила съмъ отъ много опитности, че единъ по-висшъ законъ, отколкото моя, урежда всичко, че любовта протича презъ всѣки единъ отъ насъ, оживотворявайки съществуването ни и всичко, което вършимъ, само ако разумно ѣ дадемъ мѣсто.

Днесъ свѣтътъ учи горчиви нѣща. Алчността, себелюбието и жестокостта винаги сж донасяли и винаги ще донасятъ катастрофи и мизерия. Ние искаме да заобиколимъ и да избѣгнемъ човѣшкитѣ закони, но съмъ увѣрена, че не можемъ стори същото съ невидимитѣ, съ духовнитѣ закони. Еднажъ единъ каза, че ние не можемъ да премахнемъ десетитѣ заповѣди, както не можемъ да премахнемъ слънцето и че затворитѣ, лудницитѣ и други обществени институти сж пълни съ мъже и жени, които сж нарушили Синайския законъ. Ние не можемъ да унищожимъ духовнитѣ закони, а по-скоро тѣ ни унищожаватъ, ако ги нарушаваме.

Днесъ всѣки предлага цѣръ за разрешаване мъжнитѣ въпроси, що тормосятъ човѣчеството, но тия цѣрве сж подобни на съвета да се боядиса помпата, за да се добие чиста и сладка вода. Какъ можемъ да подобримъ свѣта, самитѣ насъ и международнитѣ проблеми, ако не внимнемъ въ причинитѣ — нашитѣ мисли, нашитѣ мотиви? Позволете ми съ смирение да запитамъ: Не е ли религията единъ практиченъ, единъ ефикасенъ начинъ за очистване нашитѣ умствени жилища и за да ги държимъ спретнати и въ редъ?

Азъ не виждамъ какъ ще можемъ да се справимъ съ нашитѣ лични, народни и международни мъжноти, освенъ ако разберемъ какво всѣки отъ насъ е частъ отъ всеобщото цѣло и че като частъ отъ туй цѣло, всѣки трѣбва да живѣе и за друго. Туй ще рече да се жертвуваме и за другитѣ, намѣсто да търсимъ само своето. Зная, че туй може да звучи на мнозина утопично, непрактично. Азъ съмъ убедена, че задъ тия прости увещания: „Люби Бога“ и „люби ближния си“ се криятъ чудесни закони, съ грамадни и блажени последици, които ще внесатъ хармония въ нашия животъ, ако само ги възприемемъ сърдечно.

Стариятъ редъ на нѣщата си отива. Не можемъ да се държимъ и да се облѣгаме на старитѣ устои. Тѣ сж се провалили и съ тѣхъ и ние пропадаме. Свѣтътъ търси религия, той се нуждае отъ религия, но повече отъ всичко друго той се нуждае отъ едно ново изложение и тълкуване на религията, издигане на полезното и хубавото надъ заплетенитѣ опредѣления и жестикулирания. Да се живѣе божествено не е туй мъчно, ако можемъ сами ние да не уложняваме живота.

Мери Пикфордъ,
(изъ в. „Зорница“)

Християнството прави човѣка отговоренъ и едновременно свободенъ.
Достоевски.

СЕДМИЧЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ НА СЪБИТИЯТА

Откриване на Балканската конференция. На 5 т. м. въ Солунъ се откри IV балканска конференция съ речъ отъ председателя г. Папанастасиу.

За да може да се постигне разбирателство между балканскитѣ държави, френската дипломация усилено работи за една корекция на българскитѣ граници — България да получи обратно западнитѣ покрайнини, струмишката област и южна Добруджа.

Америка. Отъ известно време насамъ Америка закупува голѣми количества злато. Това тревожи Франция. Мнозина смѣтатъ, че е застрашенъ франкътъ, и много други чужди валути.

Русия. Литвиновъ, съветскитѣ комисаръ на Външнитѣ работи, е пристигналъ на 7 т. м. въ Нью-Йоркъ, за да преговаря съ председателя на Съедин. Щати — Рузвелтъ по политически и стопански въпроси и по въпроса за признаване Съветитѣ отъ страна на Америка.

В. „Пестеръ Лойдъ“ съобщава, че главниятъ секретаръ на хърватския комитетъ въ Съединенитѣ Щати г. Стефановичъ е отпразвилъ до Секретарията на ОН петиция, съ която отъ името на всички хървати въ Съед. Щати иска автономия на хърватско. Петицията била подписана отъ 250 хиляди хървати.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЪТОПИСЬ

I. У насъ.

Размѣнени телеграми. По случай Тезоимения день на Нейно Величество Царицата, размѣнени сж били следнитѣ телеграми между Негово Високопреосвещенство Намѣстникъ-Председателя на Св. Синодъ и Височайшата именица:

Нейно Величество
Царица Йоанна
София-Двореца.

По случай Тезоимения Ви день, отъ името на Св. Синодъ на Българската Църква и отъ наше име, поднасяме на Ваше Величество най-сърдечни приветствия и отечески благословия. Заедно съ цѣлата родна Църква присъединяваме нашитѣ всеусърдни молитвувания къмъ ония на Вашия небесенъ ангелъ-звкрилникъ Преподобни Йоанъ Рилски, шото Господъ Богъ согубо да облагодати свѣтлата и любима българска Царица, да я надари съ дълголѣтно крепко здраве, съ душевна благодать и красота, за да създадете и създавате още по-голѣма утеха и радостъ на царското семейство и на българския народъ.

Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ:
† Видинский Неофитъ.

Негово Високопреосвещенство Митрополитъ Неофитъ, Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ

Видинъ.

Благодаря вседушевно на Ваше Високопреосвещенство и на Св. Синодъ на Българската Църква за изказанитѣ на именния Ми день отечески благословения, топли

приветствия и тѣй благи молитвени пожелания които приехъ съ признателностъ.

Иоанна.

Пристигане на Синодалнитѣ митрополити.

Миналия четвъртъкъ, на 9 т. м., пристигнаха въ столицата, по случай възобновяване заседанията на Св. Синодъ, Тѣхни Високи Преосвещенства синодалнитѣ митрополити св. Видинскитѣ г. Неофитъ, Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ, св. Неврокопскитѣ г. Макарий и св. Сливенскитѣ г. Иларионъ.

Възобновяване заседанията на Св. Синодъ.

На 10 т. м. Св. Синодъ откри заседанията на своята зимна сесия. Въ началото на това заседание Негово Високопреосвещенство Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ е постави въ течение Св. Синодъ за всичко сторено презъ ваканционното време, следъ което последниятъ премина къмъ разглеждане на текущи въпроси.

Пловдивскитѣ митрополитъ въ Пловдивската дух. семинария. На 2 т. м. Негово Високопреосвещенство св. Пловдивскитѣ митрополитъ г. Максимъ е посетилъ Пловдивската дух. семинария, дето е присѣствувалъ на уроцитѣ по Св. Писание и история на християнската църква.

Въ чужбина.

„Не е възможно“. Официалниятъ органъ на Еладската църква „Екклісия“ (бр. 39 отъ 30 IX т. г.) разглежда статията на г. А. Тошевъ въ в. *Миръ*, въ която статия се иска да се учреди за българскитѣ малцинства въ сръбска Македония самостояна, независима българска епархия, която само по духовнитѣ въпроси да се отнася до управленията на дветѣ църкви. „Екклісия“ намира, че българскитѣ димломатъ билъ съвършенъ невежа въ църковната каноника. *Не било възможно*, споредъ църковнитѣ канони, въ една и сжца единославна епархия да има повече отъ единъ духовенъ пастирь; всички православни въ една епархия, независимо отъ своята народност и своя езикъ, сж подчинени канонически само на единъ пастиреначалникъ, който се избира и поставя отъ тая Църква, въ чиито предѣли се намира въпросната епархия. *Насила натрапенитѣ български учреждения* (sic! Защо учреждения, „καθεστῶσα“, а не Църква?) въ едноуремешната Турска империя не могли да служатъ за доводъ на г. Тошевитѣ твърдения, понеже той много добре знаелъ, че отъ това произлѣзла българската схизма. Г-нъ Тошевъ пише, че сжествуването на две православни църкви въ една епархия не противоречи на църковнитѣ канони. „Екклісия“ очаква да чуе отъ г. Тошевъ неговитѣ доводи по тоя въпросъ, още повече като се имало предвидъ и писаното въ в. „Зора“, че „Българската църква желае единение съ Цариградския патриархъ, но само ако бжде напълно призната, зачетена независимостта ѣ като на народна Църква и ако не се повдига въпросътъ за седалището на Екзарха“.

Св. Синодъ на Българската Църква

ОБЯВЛЕНИЕ № 6665 На 15 ноември 1933 година отъ 10—11 часа въ канцеларията на Св. Синодъ ще се водятъ преговори за отдаване на предприемачъ по доброволно съгласие доставката на 1800 кгр хартия „Холцфрай“, българско производство, 63/95 — 70 кгр. хлядата листа.

Приблизителната стойностъ на предприятието възлиза на около 44000 лв.

За участие на преговоритѣ се изисква залогъ 10%, отъ предложенитѣ цени въ удостоверение на Българскитѣ Народна или Земледѣлска или Кооперативна Банки.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки присѣственъ день отъ 17—18 часа въ Канцеларията на Св. Синодъ.

гр. София, 10 ноември 1933 г.

1—2885—1

Отъ канцеларията.